

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Ett land att besöka

(dnr N2017/07438/FF)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, som också är vattenmyndighet för Västerhavet, yttrar sig över betänkandet *Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring* (SOU 2017:95, Ds 2016:00)

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ställer sig positiv till de huvudförslag som utredningen lägger, men anser att de över lag är alltför breda. Att denna utredning genomfördes ser vi som nödvändigt för att samla aktörer och få en nationell helhet. Länsstyrelsen anser dock att de regionala förutsättningarna och möjligheterna för utvecklad turism och besöksnäring måste ges utrymme i denna utveckling.

I den fortsatta beredningen bör regeringen ha i åtanke att ekonomisk tillväxt inte får drivas på bekostnad av social och miljömässig hållbarhet. Länsstyrelsen ser därför behov en bredare analys av turisternas och besökarnas resmönster och var den geografiska utgångspunkten är för dem. I ett hållbarhetsperspektiv kan miljön bli avsevärt påverkad av ett ökat tryck från långväga resor som genererar koldioxidutsläpp.

Länsstyrelsen ser en utmaning med att utveckla turism och besöksnäring i alltför snabb takt. Det är viktigt att inte utsätta de mest känsliga områdena för omfattande turism. För vissa områdesskydd kan det rent av ifrågasättas om turismen kan utvecklas och samtidigt vara ekologiskt hållbar. Vidare ser vi det regionala och lokala perspektivet som viktigt för att kunna göra bedömningar av turismens ackumulerade effekt.

Vi vill se ett strategiskt insatsområde i landsbygdsturism för arbetet att utveckla destinationer samt regionala och lokala platser för landsbygdsturism. Länsstyrelsen föreslår att de fyra tematiska strategiska insatsområdena; naturturism, kulturturism, måltidsturism samt stora evenemang och möten, ska hanteras som en helhet.

Synpunkter på betänkandets förslag

Länsstyrelsen kommenterar de kapitel, där vi vill förtydliga eller utveckla våra övergripande synpunkter.

3. En samlad politik

3.3 Mål för politiken

Det är positivt och nödvändigt att Sverige fattar beslut om ett nytt övergripande politiskt mål för hållbar turism och växande besöksnäring: att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet. Utredningen tar fasta på en helhetssyn som ska byggas gemensamt med alla besöksnäringens aktörer. Däremot innebär många av utredningens förslag en centralisering till statliga verk och nationell nivå vilket kan riskera att ge svagare regioner och lokal förankring. Länsstyrelsen efterfrågar en regional spridning av resurserna.

3.5.5 Naturturism

I betänkandet föreslås en nationell delstrategi för hållbar naturturism. En sådan strategi bör ta ställning till hur områdesskydden kan stärka naturturismen utifrån följande frågeställningar:

- Hur kan resurser tillgängliggöras för att utveckla naturreservatens anläggningar utifrån de krav och önskemål som besökare har på ett modernt besöksmål?
- Hur kan digitala hjälpmedel användas för att utveckla upplevelsen av ett besök i skyddade områden?
- Hur kan information tillgängliggöras så att fler av dagens reservat utnyttjas som besöksmål för turismen?

Strategin bör även ta ställning till hur den förebyggande tillsynen av områdesskydd kan stärkas, så att ett ökat besöksstryck i skyddade områden inte riskerar att skada områdesskyddens syften. Exempel på frågor som behöver genomlysas är:

- Hur kan en strategi för hållbar naturturism genomföras så att den främjar fördelningen av besöksstrycket mellan olika skyddade områden?
- Hur kan kunskap tillgängliggöras så att aktiviteter kan bedrivas i olika område vid tidpunkter, då de är lämpliga utifrån områdesskyddets syften?
- Hur kan kunskap tillgängliggöras så att såväl arrangören som den enskilde turisten blir medveten om vilka bestämmelser som gäller för det enskilda området?
- Hur kan en effektiv dialog mellan myndigheter och näringsliv skapas och upprätthållas, som syftar till att styra naturturismen till de områden som tål detta.

Länsstyrelsen ser en potential i Naturvårdsverkets internetbaserade karttjänst *Skyddad natur*. Den kan i samverkan med länsstyrelserna utvecklas för att på ett enklare sätt tillgängliggöra information och regelverk för naturturismens aktörer.

3.5.10 Samband mellan de tematiska insatsområdena

I utredningen konstateras att turismen i natur- och kulturmiljöer ofta sammanfaller rent fysiskt. Detsamma gäller också för måltidsturism, då regional och lokal mat- och kultur ofta är centrala komponenter i natur- och kulturturismen. De bidrar till hållbarhet i den lokala miljön, i det lokala kulturarvet och att stärka den regionala identiteten.

Det är viktigt att se helheten, både i landskapet och på landsbygden, både för företagare och andra inom besöksnäringens aktörssystem. Destinationer, besöksmål, evenemang och aktiviteter inom natur- och kulturturism arbetar med mat och dryck som bärande delar av upplevelsen. I Europa är agro-turism sedan 1970-talet en betydelsefull och växande näring för landsbygden. Många turister och besökare vill gärna bo lokalt, äta lokal mat, lära sig om och uppleva platsen samt få en personligare relation till destinationen/platsen och människorna. Här finns mycket för aktörer i Sverige att lära.

Länsstyrelsen föreslår att de fyra tematiska strategiska insatsområdena; naturturism, kulturturism, måltidsturism samt stora evenemang och möten, ska hanteras som en helhet inom arbetet att utveckla destinationer samt regionala och lokala platser. Vi föreslår att landsbygdsturism utvecklas som ett tvärgående strategiskt insatsområde.

Utredningen innebär att området landsbygdsturism kan utvecklas utifrån ett helhetsperspektiv och därmed ge många synergieffekter. Till exempel är EU:s landskapskonvention en väg fram liksom att utgå från kulturella, ekologiska, miljömässiga, sociala och ekonomiska värden. Länsstyrelsen ser nu möjligheter att undvika ett traditionellt ”tematiskt” stuprörstänk och att vara mer innovativ.

4. Besöksnäringen – en del av ett hållbart samhällsbygge

4.2 Agenda 2030 och ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet

I den fortsatta beredningen bör man ha i åtanke att ekonomisk tillväxt inte får drivas på bekostnad av minskat fokus på de sociala och miljömässiga dimensionerna av hållbar utveckling. Stora delar av utredningens betänkande handlar om turism och besöksnäring som bygger på platsens och naturens betydelse. Ett långsiktigt lönsamt företagande med platsen och naturens betydelse i fokus kräver miljömässig och social hållbarhet, för att vara ekonomiskt hållbart.

Länsstyrelsen önskar att det i den fortsatta beredningen tydligare definieras vad hållbar turism innebär och att riktlinjer bör tas fram för hur man bör arbeta med det. Underlaget fokuserar på ekonomiska beräkningar på tillväxt. De sociala och miljömässiga effekterna ges inte lika stort utrymme som de ekonomiska. Vi efterfrågar även att den tilltänkta turisten/besökaren analyseras. Var resan startar geografiskt och resvägen till och inom Sverige kan ha stor påverkan på miljön.

4.6 Turism och besöksnäring i landsbygder

Landsbygdsföretagarens vilja till diversifiering är en förutsättning för att kunna utveckla en hållbar turism. Länsstyrelsen föreslår i 3.5.10 att det strategiska insatsområdet landsbygdsturism utvecklas. Detta kan bidra till att förstärka den lokala miljön, det lokala kulturarvet och den regionala identiteten. Helheten är viktig,

både i landskapet och på landsbygden, både för företagare och andra inom besöksnäringens aktörssystem.

Jordbruksföretagare kan välja att skapa merinkomster och nya jobb genom att diversifiera sitt företag och arbeta mer med turism. Turismen och besöksnäringen är viktiga för Sveriges landsbygder, då varje enskild möjlighet till företagande eller anställning har relativt större betydelse i landsbygder än i de snabbväxande städerna, vilket konstateras av utredningen. Insatserna på regional nivå i landsbygdsprogrammet, som stöd och kompetensutveckling, har en viktig roll för en levande landsbygd och för att utveckla landsbygdens hållbara företag.

4.7 Samhällsplanering och turism

Länsstyrelsen vill framhålla att det är kommunerna som avgör vad som är relevant för respektive kommun att ta med i översiktsplanen utifrån vad som påverkar mark- och vattenanvändningen i kommunen. Redan i dag finns möjligheter för kommunerna att aktivt jobba med besöksnäringen kopplat till sin översiktsplan.

Översiktsplanen är, förutom ett uttryck för kommuners vilja att utvecklas, också en överenskommelse mellan stat och kommun avseende användningen av mark- och vattenområden. När besöksnäringen ska utvecklas, är det viktigt att utifrån plan- och bygglagens och miljöbalkens försiktighetsprinciper noga utreda vad en hållbar markanvändning innebär, utifrån en objektiv avvägning mellan olika intressen, både allmänna och enskilda.

5. Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att undersöka möjligheter inom plattforms- och delningsekonomi för besöksnäringens branscher och turism.

Även om länsstyrelsen inte berörs av förslagen, ser vi att det finns fördelar och möjligheter för regional tillväxt inom delnings- och plattformsekonomi. Länsstyrelsen ser vikten av att resultaten och spridningen från nationella satsningar når regionala och lokala aktörer inom turism och besöksnäring. En ökad nationell digital delaktighet är även fundamentalt för att alla medborgare ska få samma möjligheter att dra nytta av digitaliseringen.

6. Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen stödjer i stort de förslag som läggs. Ansvaret för kompetensförsörjning främst ligger hos Västra Götalandsregionen som regionalt utvecklingsansvarig, men vi vill lyfta fram den regionala kompetensutveckling och rådgivning som erbjuds inom landsbygdsprogrammet 2014–2020.

Utredningen konstaterar att kompetensförsörjning och kompetensutveckling är en nyckelfråga. Detta gäller dock inte bara för företagen, personal och den ideella sektorns aktörer. Vi ser att det även behövs ökad kunskap och kompetens om besöksnäringen bland anställda i den offentliga sektorn på regional och lokal nivå. De möter företagare i sin yrkesroll beträffande tillstånd och tillsyn. Många företagare upplever att bemötandet skapar osäkerhet, att kraven är olika mellan kommunerna, till exempel för att bygga livsmedelslokaler, gårdsbutiker och boende. Kommunikationen och kraven måste bli tydligare och mer ändamålsenliga.

Den helhetssyn som föreslås i utredningen ställer också högre krav på gemensam utveckling av destinationer, platser och regioner.

6.7 Kompetensutveckling i företagen

Sedan 1996 erbjuds kompetensutveckling och rådgivning inom det svenska landsbygdsprogrammet. Landsbygdsrådgivarna arbetar för att svara mot de behov som företagen kan ha för att starta turism, att utveckla och eller diversifiera ett jordbruksföretag och samverka med andra landsbygdsföretag och aktörer inom besöksnäringen.

Kompetensutveckling är en betydelsefull del även i landsbygdsprogrammet 2014–2020. Ett uppdrag är att stötta landsbygdsföretagare att skapa nya jobb inom bland annat turism, rekreation och natur- och kulturmiljöer. Denna resurs bör uppmärksammas inom en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. På denna plattform möts den offentliga sektorn, organisationer, föreningar och den enskilda företagaren. Här finns stora utvecklingsmöjligheter och inspiration till innovationer.

9. Trafikutbud och transporter

Besöksnäringen måste utvecklas i samklang med hållbara transporter vilket ställer krav på båda branscherna, både vad gäller tekniska lösningar och ändrat beteende.

Länsstyrelsen är positiv till möjligheter att ställa om besöksnäringen tillsammans med transportsektorn till något mer hållbart och cirkulärt. Vi vill i sammanhanget även påpeka behovet av innovativa kollektivtransportlösningar som möjliggör förflyttningar utan privatbilism. Utvecklingen av sömlösa transportsystem måste också omfatta möjligheten att få ta med sig cykel på transporten.

Länsstyrelsen delar uppfattningen om att Trafikverket i sina kalkyler om näringslivets behov av transporter bör bredda perspektivet till att inte enbart omfatta industrin utan hela näringslivets behov av transporter.

10. Naturturism

Länsstyrelsen ser positivt på de förslag som läggs i betänkandet. Vi anser dock att ett framtida arbete med en gemensam politik för turism bör beakta följande synpunkter.

Turism i skyddade områden

Turismens potential

För den som vill ägna sig åt naturturism är områden som omfattas av skydd enligt 7 kap. miljöbalken, attraktiva miljöer. Turism i dessa skyddade områden får antas ha en stor potential att bidra till hållbar tillväxt, inte minst på landsbygden. Sådan turism kan även öka det allmänna intresset för frågor om hållbarhet, natur och kultur, vilket positivt i en värld med tilltagande urbanisering. Länsstyrelsens huvudsakliga inställning är därför att turism i skyddade områden är en viktig grund för utveckling av naturturism.

Nationalparker är självklara turistdestinationer med stor förmåga att hantera turism. Även strandskyddsområden är på grund av sin areella omfattning och fördelning en

robust resurs för turism. Detsamma gäller för de flesta av länets statliga naturreservat. Dessa har bildats antingen i syfte att skydda biologisk mångfald, bevara naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ibland är syftet en kombination av dessa.

Utifrån naturreservatens syfte är det givet att vissa områden lämpar sig bättre för turism än andra. En stor andel av de naturreservat som bildats i Västra Götalands län har som syfte att på något sätt bidra till allmänhetens friluftsliv. I dessa naturreservat finns ofta anordningar för att underlätta för friluftslivet, som vandringsleder och informationstavlor, men även spänger, fågeltorn och anordnade utsiktsplatser.

Av mer än 500 statliga naturreservat i Västra Götaland, har Länsstyrelsen bedömt 80 naturreservat som särskilt besöksintressanta. I dessa områden behöver större satsningar göras på friluftslivet. Allt högre krav från reservatsbesökare innebär dock ett ökat behov av att lägga resurser på anläggningar som kan upprätthålla och utveckla förutsättningarna för naturturism. Marksлитage, otillåten eldning och nedskräpning är exempel på bieffekter som kan följa av högt besöksstryck. I många fall kan sådana effekter dock förebyggas genom förbättrad infrastruktur.

Länsstyrelsen ser även att det är angeläget att tillföra medel för att förbättra tillgänglighet och infrastruktur, dels för att kunna styra besökarna och minimera skador, dels för att kunna möta ökade krav på tillgänglighet och bekvämligheter. Exempel på investeringar som kommer att behövas är toaletter, bättre skyltning och information samt vandringsleder med högre kvalitet. De medel som Länsstyrelsen får i dag för förvaltning av skyddade områden räcker inte till att utveckla sådana anläggningar.

I takt med samhällets tilltagande digitalisering ändras människors vanor. För många besökare kan upplevelsevärdet av ett besök i ett naturreservat troligen stärkas genom att tillgängliggöra information om reservaten genom digital teknik, exempelvis smarta telefoner. Detta kan potentiellt medföra kostnadsbesparingar på längre sikt, t.ex. genom att behovet av skyltning minskar. Frågor av detta slag är lämplig att belysa på nationell nivå.

Turism och förebyggande tillsyn

I vissa skyddade områden kan turism i större omfattning innebära skador på naturmiljön, som inte med enkelhet kan förebyggas genom förbättrad infrastruktur. Exempelvis anger vissa reservatsbeslut att utveckling av turism ska undvikas. Reservat kan omfattas även av andra områdesskydd, t.ex. Natura 2000, som syftar till att skydda vissa särskilt hotade naturtyper eller arter. Vissa områden kan periodvis vara mycket känsliga för turism. För dessa områden kan det ifrågasättas om turismen kan utvecklas på ett ekologiskt hållbart sätt. Det är angeläget att turismens aktörer har god kännedom om dessa särskilt känsliga områden – och bakgrunden till dem. Arbetet med att öka sådan medvetenhet rymms under begreppet förebyggande tillsyn.

Länsstyrelsen bedömer att besöksstrycket generellt sett är lågt i naturreservaten. Vi har dock noterat att vissa naturreservat kan attrahera olika former av större tävlingsarrangemang, vilka kan ses som en form av turism. Exempel på aktiviteter som blir allt mer vanliga är terränglöpningslopp och kombinerade sim- och löpningstävlingar. Aktiviteterna förläggs ofta till vissa leder/sträckor, varför slitaget på dessa kan bli stort. Vissa av dem kan även ha som syfte att ta sig igenom svårtillgänglig terräng, som dock samtidigt ofta är känslig naturmiljö.

Det varierar om Länsstyrelsen, i egenskap av tillsyns- och prövningsmyndighet, får kännedom om arrangemangen före eller efter genomförandet. Om Länsstyrelsen får kännedom i förväg, är det vanligen genom en anmälan om samråd eller en ansökan om tillstånd eller dispens. Vi har då möjlighet att verka för nödvändig anpassning av arrangemanget.

Länsstyrelsen bedömer utifrån dessa erfarenheter att medvetenhet måste öka om områdesskyddens syfte och föreskrifter bland arrangörer av tävlingsarrangemang. Detta kunskapsbehov har även aktörer som tillhandahåller eller utvecklar andra upplevelseaktiviteter inom turismnäringen. Om turismen ska växa, behöver aktörer inom denna bransch ha kännedom om förutsättningar och konsekvenser av den planerade verksamheten innan den genomförs.

Ett sätt att jobba med förebyggande tillsyn, är att tillgängliggöra den vägledande information, såväl generell för turism inom områdesskydd, som specifik för enskilda naturreservat. Utvecklingen av nya typer av sporter och friluftaktiviteter skapar även ett behov av mer etablerade dialogformer mellan näringsliv och myndigheter, i syfte att vägleda verksamheterna till områden som tål dem. Länsstyrelsen ser det som angeläget med nationella satsningar och kontinuerlig information om vad allemansrätten innebär, även till internationella företag.

Värdet av vattenrelaterad turism

Vattenrelaterad rekreation och turism skapar stora ekonomiska värden. En stor del av dem är s.k. användarvärden, de värden en individ får när hen använder en resurs exempelvis genom att bada i en sjö. Vattnets kvalitet avgör i hög grad vilka vattenområden som man väljer att besöka.¹ Besöksnäringen måste därför växa på ett sådant sätt så att den inte påverkar kvaliteten på våra vatten negativt. Om den leder till en försämrad vattenmiljö, kan det även leda till ett minskat antal besök i framtiden.

Fisketurism skapar i dag stora ekonomiska värden; enligt ny statistik omsatte fritidsfiskare cirka 6,2 miljarder kronor 2016.² Det gäller även lokalt, exempelvis genom ökad omsättning för service som boendanläggningar. Fisketurismen beräknas ha potential att utvecklas ytterligare.³ En förutsättning är dock att våra vatten och de eftersökta fiskarterna förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt. Grahn et al (2017) visar i sin pilotstudie på sambandet mellan mängden fångad fisk och den genererade marknadsnyttan av fisketurismen.

---

¹ http://www.beijer.kva.se/PDF/49545339_artdisc135.pdf

² Fritidsfisket i Sverige 2016, <https://www.havochvatten.se/download/18.52431036160f5c99b6290199/1516868805414/fritidsfisket-i-sverige-2016.pdf>

³ Grahn, P., Johansson, M., Hnin, J.T. och Blomkvist, D., 2017, Marknadsnytta av fiskeåtgärder i Bottenvikens vattendistrikt - pilotstudie, Länsstyrelsen i Norrbotten, Havs- och vattenmyndigheten och Vattenmyndigheten Bottenviken. <http://www.lansstyrelsen.se/Norrbot-ten/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/fiske/pilotstudie-%20marknadsnytta-%20fiskeatgarder-%20bottenvikens-vattendistrikt.pdf>

11. Kulturturism

Förslagen är i huvudsak av övergripande karaktär. Mer utvecklade förslag krävs för att de ska få praktisk tillämpning. Kapitel 11 ger dock anledning till följande reflektioner.

Samspelet mellan naturmiljö och kulturmiljö bör betonas bättre. Ofta är besöksmålen en kombination av dessa två. Den kontinuerliga skötseln är avgörande för möjligheterna att skapa långsiktigt hållbara besöksmål. Resurserna för kulturmiljövård är starkt begränsade i relation till de medel som avsätts för naturvård. Att se samspelet mellan fler tematiska insatsområden är viktigt för utvecklingen och helheten.

Det ligger ett stort värde i att kulturhistoriska miljöer är autentiska. All form av kommersialisering kan påverka besöksmålet negativt. Det krävs omfattande resurser för att kunna utveckla förfinade installationer, byggnationer och information samt andra former av tillgänglighetsåtgärder för att inte autenticiteten ska gå förlorad. Betänkandet präglas dock av ett alltför starkt ensidigt fokus på ekonomisk hållbarhet och finansieringsmodeller. Att ideella krafter även fortsättningsvis skulle svara för en stor del av det småskaliga kulturmiljöarbetet kan inte vara en godtagbar grund för att utveckla en hållbar turism och en växande besöksnäring.

11.7 Destinationsutveckling och världsarv

Utredningens förslag att utveckla en plan för hållbar besöksnäring i Sveriges världsarv är nödvändigt. Det är dock viktigt att en sådan plan utformas så att de enskilda världsarven har möjlighet att fortsätta utvecklas efter sina skilda förutsättningar. Att också utveckla världsarven som besöksmål ligger i linje med Unescos arbete för hållbar turism. Det är en förutsättning att den regionala och lokala nivån är delaktiga i detta arbete redan från början.

Länsstyrelsen ser fördelen med att arbeta med helheten i flera tematiska insatsområden för att utveckla världsarvsturismen. Det ger synergier som gagnar många. Besökarna ser en plats och dess helhet; de vill ha berättelser om och från platsen, de vill möta människor. Genom delaktighet skapas de personliga upplevelserna.

12. Måltidsturism

Länsstyrelsen stödjer arbetet med måltidsturism och är positiv till en definition av begreppet måltidsturism.

Länsstyrelsen stödjer förslaget att ge Livsmedelsverket, i samverkan med Tillväxtverket och länsstyrelserna, uppdrag och resurser att utreda och ge förslag på hur tillståndsgivning och kontroller kan samordnas och effektiviseras, vad gäller råvaruproduktion, livsmedelsproduktion och servering, i syfte att minska kontrollbördan för företaget med verksamhet som inkluderar flera steg i produktionsprocessen.

Förslaget om att samla in och tillgängliggöra kunskap som utvecklats inom tidigare satsningar anser vi är för vagt, för att syftet och nyttan ska kunna bedömas.

12.3 Företagen

Länsstyrelsen håller med om att tillstånds- och regelbördan är en stor utmaning för företagen. Att få till en översyn av olika regelverk, hur de hänger samman och om kontrollerna kan samordnas, är en viktig fråga för företagen. Även att kontrollorgan ska kunna hjälpa till att se olika alternativa lösningar. En kontrollinstans kan

peka på olika typer av möjliga lösningar som företagaren sedan på eget ansvar får överväga utifrån sin egen situation.

12.3.2 Gårdsförsäljning

Länsstyrelsen är positiv till att utredningen avstår från att ge förslag avseende gårdsförsäljning. Att desintresseringsprincipen⁴ fortsatt är grundläggande för den svenska alkoholpolitiken är en viktig utgångspunkt. Den bör värnas i den utsträckning som EU-rätten medger, i syfte att skydda folkhälsan.

12.4.1 Kunskap för rikare upplevelser

Länsstyrelsen stödjer utredningens bedömning om kunskapsutveckling och forskning inom måltidsturism. Vi vill också poängtera att det många gånger är svårt för företag på landsbygden att hitta personal med rätt kompetens. Det finns ett stort behov av utbildningar som tar sikte på kvalitet inom hela livsmedelskedjan. Det handlar om att locka elever att söka till denna typ av utbildningar och sedan att söka arbeten inom det område som de är utbildade för. Det kan även handla om brist på möjligheten till vidareutbildning för vuxna inom livsmedelsyrken.

13. Evenemangs- och möteslandet Sverige.

Stora evenemang kan bidra mycket till en växande turism- och besöksnäring. Länsstyrelsen stödjer i stort de förslag som läggs. Mer synpunkter om evenemang lämnas under kapitel 10 Naturturism.

14 Regler, tillstånd och tillsyn

Förenklingsarbete

Länsstyrelsen är i positiv till att regler för företagare förenklas och att tillståndsprocesserna är effektiva och rättssäkra. Länsstyrelsen vill dock påminna om att reglerna om bl.a. serveringstillstånd syftar till att värna om folkhälsan. Ett av de viktigaste verktygen för att främja folkhälsan är en restriktiv lagstiftning på alkohol- och tobaksområdet. Sociala skyddshänsyn ska ha företräde före näringspolitiska hänsyn. Mot bakgrund av detta är det viktigt att tillsynsmyndigheter med kännedom om den kommunala handläggningen bereds plats i förenklingsarbetet.

Tillsynsvägledning

Det är viktigt att kommunerna har en enad syn på hur regelverket ska tillämpas. Här ser Länsstyrelsen att en tydligare central tillsynsvägledning är en grundförutsättning.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze, efter föredragning av rådgivaren Frida Bengtsdotter. I den slutliga handläggningen har även naturvårdshandläggaren Anders Henriksson, enhetschefen Jörel Holmberg, handläggaren regional planering Johanna Stenberg, tillsynshandläggaren Miia Vuolama, antikvarien Lisa Ragnarsson, enhetschef Ingrid Guldbrand och miljöekonomen Gerda Kinell deltagit.

---

⁴ Begränsning av privata vinstintressen vid hantering och försäljning av alkohol i syfte att hålla nere alkoholkonsumtionen.

Lisbeth Schultze

Frida Bengtsdotter

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.